

ปี่ภูไท(ผู้ไทย)บ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมศึกษา)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล
Copyright by Mahidol University

ปี่ภูไท (ผู้ไทย) บ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
PHUTHAI PIPE IN KUDWA VILLAGE, KUDWA SUB-DISTRICT,
KUCHINARAI DISTRICT, KALASINTH PROVINCE.

พงศ์ธร พันธุ์ผาด 4937941 / LCC/M

ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ชาญสุ ธนชิตี, ศศ.ด., ลักษณ์า คาวรัตน์หงษ์, DOCTORAT DEL' EHESS

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปี่ภูไทบ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยศึกษาประวัติความเป็นมาของปี่ การทำปี่ วิธีการบรรเลง บทเพลงที่บรรเลง และศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมวัฒนธรรมของชาวภูไทที่มองผ่านปี่ภูไท วิธีการดำเนินการวิจัยใช้การวิจัยทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรม (Cultural Anthropological Research) และมานุษยวิทยาการดนตรี(Ethnomusicological Research) ซึ่งเป็นการวิจัยที่เน้นการทำงานภาคสนาม และนำผลการศึกษาดูด้วยการพรรณนาความ (Description)

ผลการศึกษาพบว่า ปี่ภูไทเป็นเครื่องดนตรีตระกูลเครื่องลม ทำด้วยไม้ไผ่เสี้ย มี 6 ฐานเสียง(รูเปิด-ปิดเสียง) มีบันไดเสียง 7 เสียงคือ **ซ ล ต ร ม ฟ** (เทียบกับเสียงดนตรีสากลโดยประมาณ) แต่นิยมเล่นเพียง 5 เสียงคือ **ซ ล ต ร ม** ส่วนประกอบของปี่มี 5 ส่วนคือ ตัวปี่(เลาปี่) ลิ้นปี่ รูเยื่อ ฐานเสียง และหางปี่ ส่วนบทเพลงของปี่ภูไท เป็นเพลงที่มีทำนองซ้ำๆ เน้นๆ ชาวภูไทนิยมใช้ปี่ประกอบการเล่นปี่ และใช้ในพิธีเหยาซึ่งเป็นพิธีกรรมรักษาโรค ชาวภูไทถือว่าปี่เป็นเครื่องดนตรีที่ทำให้ทั้งความสนุกสนานและใช้ในพิธีกรรมต่างๆเป็นสิ่งที่ควบคู่กับวิถีชีวิตของชาวภูไทอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ด้วยเหตุนี้ ปี่ภูไทจึงสะท้อนภาพสังคมวัฒนธรรมของชาวภูไทในด้านต่างๆคือ เป็นสิ่งสร้างความบันเทิงและก่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน เป็นศิลปะและสุนทรีย์ะด้านดนตรีของชาวภูไท มีบทบาทสำคัญด้านความเชื่อและพิธีกรรม สะท้อนการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ และปี่ภูไทบอกอัตลักษณ์หรือตัวตนของชาวภูไท

คำสำคัญ: ปี่ภูไท / บ้านกุดหว้า / มานุษยวิทยาการดนตรี

PHUTHAI PIPE IN KUDWA VILLAGE, KUDWA SUB-DISTRICT,
KUCHINARAI DISTRICT, KALASINTH PROVINCE.

PONGTORN PANPHAD 4937941 LCC/M

M.A. (CULTURAL STUDIES)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : THANAYUS THANATHITI, Ph.D.,
LAKANA DAORATANAHONG, DOCTORAT DE L'EHES.,

ABSTRACT

This thesis studied the *Phuthai pipe* in Kudwa village, Kudwa sub-district, Kuchinarai district, Kalasin province. The study was about the pipe's history, how to make it, how to play it, what songs were written for it, and how it reflected the socio-culture of the *Phuthai* people. As for the research methodology, Cultural Anthropological and Ethno-musicological research were used, and these methods focused on field work. For the presentation of the study, descriptive writing was undertaken. The study found that the pipe was a wind musical instrument made of bamboo called *Hiah*. It has 6 holes for sound and 7 sound levels: Sol La Si Do Re Me Fa. Nevertheless, only 5 sounds were usually played: Sol La Do Re Me. The pipe was composed of 5 parts: body, reed, hole covered by thin tissue, holes for musical sounds, and the tail of pipe, for the songs sung with this pipe, they were soft and slow melodies. In general, the pipe was played for *Phuthai dance* and was essentially used in the *Yao ceremony* for curing sick people. *Phuthai* people thought that this pipe always went along with their life. So, the pipe reflected *Phuthai* culture as follows, it brought entertainment and created social unity, it embodied the musical ethics of the community, it had important roles in some ceremonies of *Phuthai* beliefs, it told us about the *Phuthai* ways of living with nature, and it was part of the *Phuthai* identity.

KEY WORDS : PHUTHAI PIPE / KUDWA VILLAGE / ETHNOMUSICOLOGY

92 pages